KOMISIJOS ĮGYVENDINIMO SPRENDIMAS

2014 m. vasario 27 d.

kuriuo Airijai suteikiamas jos prašomas leidimas taikyti Tarybos direktyvoje 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių numatytą leidžiančią nukrypti nuostatą

(pranešta dokumentu Nr. C(2014) 1194)

(Tekstas autentiškas tik anglų kalba)

(2014/112/ES)

EUROPOS KOMISIJA,

atsižvelgdama į Sutartį dėl Europos Sąjungos veikimo,

atsižvelgdama į 1991 m. gruodžio 12 d. Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių [1], ypač į jos III priedo 2 dalies trečią pastraipą,

kadangi:

(1) jei valstybė narė vienam hektarui numato per metus panaudoti kitokį mėšlo kiekį nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies antros pastraipos pirmame sakinyje ir tos pastraipos a punkte, tas mėšlo kiekis turi būti toks, kad netrukdytų siekti minėtos direktyvos 1 straipsnyje nustatytų tikslų ir būtų pagrįstas objektyviais kriterijais, tokiais kaip ilgas pasėlių vegetacinis laikotarpis ir daug azoto įsisavinantys pasėliai;

(2) 2007 m. spalio 22 d. Komisija priėmė sprendimą 2007/697/EB, suteikiantį Airijai jos prašomą leidžiančią nukrypti nuostatą pagal Tarybos direktyvą 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių [2], kuriuo leido ūkiuose, kurių bent 80 % sudaro ganyklos, naudoti tokį gyvulių mėšlo kiekį, su kuriuo į vieną hektarą per metus patektų ne daugiau kaip 250 kg azoto, pagal Airijos veiksmų programą, įgyvendintą *2006 m. Europos Bendrijų Vandenų apsaugos gerosios žemės ūkio praktikos nuostatais* (2006 m. statutinis dokumentas Nr. 378), kuris nustojo galioti 2010 m. liepos 17 d.;

(3) 2011 m. vasario 24 d. Komisija priėmė sprendimą 2011/127/ES [3], kuriuo iš dalies keičiamas Sprendimas 2007/697/EB ir pratęsiamas leidžiančios nukrypti nuostatos galiojimas iki 2013 m. gruodžio 31 d., pagal Airijos veiksmų programą, įgyvendintą *2010 m. Europos Bendrijų Vandenų apsaugos gerosios žemės ūkio praktikos nuostatais* (2010 m. statutinis dokumentas Nr. 610);

(4) Sprendimu 2007/697/EB su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2011/127/ES, suteiktas leidimas taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą 2012 m. Airijoje taikytas 5 093 ūkiams – tai atitinka maždaug 3,34 % visų ūkių, kuriuose auginami ganomi gyvuliai, 11,44 % visų sutartinių galvijų ir 5,19 % visos žemės ūkio paskirties žemės;

(5) pagal Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 dalies trečią pastraipą 2013 m. spalio 4 d. Airija pateikė Komisijai prašymą toliau taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą;

(6) pagal Direktyvos 91/676/EEB 3 straipsnio 5 dalį Airija veiksmų programą taiko visoje šalies teritorijoje;

(7) 2008–2011 m. valstybių narių ataskaitomis paremta Komisijos ataskaita Tarybai ir Europos Parlamentui dėl Tarybos direktyvos 91/676/EEB dėl vandenų apsaugos nuo taršos nitratais iš žemės ūkio šaltinių įgyvendinimo, rodo, kad visose Airijos požeminio vandens stebėjimo stotyse vidutinė nitratų koncentracija yra mažesnė kaip 50 mg/l, o 87 % stočių – mažesnė kaip 25 mg/l. Visose Airijos paviršinio vandens stebėjimo stotyse vidutinė nitratų koncentracija yra mažesnė kaip 50 mg/l ir daugiau kaip 99 % stočių – mažesnė kaip 25 mg/l;

[1] OL L 375, 1991 12 31, p. 1.
[2] OL L 284, 2007 10 30, p. 27.
[3] OL L 51, 2011 2 25, p. 19.

(8) per pastaruosius kelerius metus sumažėjo gyvulių skaičius ir cheminių trąšų naudojimas. Galvijų, kiaulių ir avių skaičius nuo 2004–2007 m. laikotarpio iki 2008–2011 m. atitinkamai sumažėjo 4 %, 11 % ir 22 %. 2008–2011 m. laikotarpiu vidutinis gyvulių mėšle esančio azoto kiekis buvo 105 kg/ha ir, palyginti su 2004–2007 m. buvusiu kiekiu, sumažėjo 8 %. 2008–2011 m. laikotarpiu vidutinis fosforo kiekis buvo 15 kg/ha ir, palyginti su 2004–2007 m. buvusiu kiekiu, sumažėjo 6 %. Vidutinis azoto cheminių trąšų naudojimas 2008–2011 m., palyginti su 2004–2007 m., sumažėjo 6 %. Vidutinis fosforo cheminių trąšų naudojimas 2008–2011 m., palyginti su 2004–2007 m., sumažėjo 31 %;

(9) Airijoje 93 % žemės ūkio paskirties žemės yra ganyklos. Iš viso ganykliniuose ūkiuose 47 % žemės ploto yra ekstensyviai eksploatuojama, todėl gyvulių tankis bei trąšų naudojimas yra palyginti nedidelis, 32 % žemės ploto eksploatuojama pagal agrarinės aplinkosaugos programas ir tik 5,2 % eksploatuojama intensyviai. 7 % ploto naudojama žemdirbystei. Vidutinį ganykloms naudojamų cheminių trąšų kiekį sudaro 81 kg/ha azoto ir 7 kg/ha fosforo;

(10) Airijos klimatas, kuriam būdingas tolygus metiniu kritulių pasiskirstymas per visus metus ir palyginti maži metinės temperatūros svyravimai, yra palankus ilgam žolės augimo sezonui (nuo 330 dienų per metus šalies pietvakariuose iki maždaug 250 dienų per metus šiaurės rytuose);

(11) Komisija, išnagrinėjusi Airijos prašymą ir atsižvelgdama į Airijos veiksmų programą bei į patirtį, įgytą taikant Sprendime 2007/697/EB su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2011/127/ES, numatytą nukrypti leidžiančią nuostatą, laikosi nuomonės, kad Airijos pasiūlytas mėšlo kiekis, atitinkantis 250 kg azoto vienam hektarui per metus, netrukdys siekti Direktyvos 91/676/EEB tikslų, jei bus laikomasi tam tikrų griežtų sąlygų;

(12) remiantis Airijos pateikta patvirtinamąja informacija, siūlomas vienam hektarui per metus 250 kg azoto kiekis ūkiuose, kurių bent 80 % sudaro ganyklos, yra pagrįstas objektyviais kriterijais – dideliu bendru kritulių kiekiu, ilgu vegetaciniu periodu ir dideliu kiekiu žolės, įsisavinančios daug azoto;

(13) Sprendimas 2007/697/EB su pakeitimais, padarytais Sprendimu 2011/127/ES, baigia galioti 2013 m. gruodžio 31 d. Siekiant užtikrinti, kad atitinkamiems ūkininkams toliau būtų taikoma nukrypti leidžianti nuostata, reikia priimti šį sprendimą;

(14) šiame sprendime numatytos priemonės atitinka Direktyvos 91/676/EEB 9 straipsniu įkurto Nitratų komiteto nuomonę,

PRIĖMĖ ŠĮ SPRENDIMĄ:

1 straipsnis

Remiantis 2013 m. spalio 4 d. raštu Airijos pateiktu prašymu suteikiamas leidimas, laikantis šiame sprendime nustatytų sąlygų, taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą, pagal kurią leidžiama nustatyti didesnį gyvulių mėšlo kiekį nei nurodyta Direktyvos 91/676/EEB III priedo 2 punkto antros pastraipos pirmame sakinyje ir tos pastraipos a papunktyje.

2 straipsnis

Apibrėžtys

Šiame sprendime vartojamų terminų apibrėžtys:

a) *ganykliniai ūkiai* – ūkiai, kurių 80 % arba didesnį žemės ūkio paskirties žemės, tinkamos tręšti mėšlu, plotą sudaro ganyklos;

b) *ganomi gyvuliai* – galvijai (išskyrus veršelius), avys, elniai, ožkos ir arkliai;

c) *ganyklos* – nuolatinės arba laikinos ganyklos (laikinose ganyklose žolė auga mažiau kaip ketverius metus);

d) *sklypas* – atskiras, pagal pasėlius, dirvožemio tipą ir tręšimo praktiką vienarūšis laukas (arba laukų grupė).

3 straipsnis

Taikymo sritis

Šis sprendimas taikomas pavieniams ganykliniams ūkiams, kurie turi laikytis 4, 5 ir 6 straipsniuose nustatytų sąlygų.

4 straipsnis

Kasmetinė paraiška ir įsipareigojimas

1. Ūkininkai, norintys pasinaudoti šiame sprendime numatyta leidžiančia nukrypti nuostata, kompetentingai institucijai kasmet pateikia paraišką.

2. Pateikdami 1 dalyje nurodytą kasmetinę paraišką jie raštu įsipareigoja vykdyti 5 ir 6 straipsniuose nustatytas sąlygas.

5 straipsnis

Mėšlo ir kitų trąšų naudojimas

1. Laikantis šio straipsnio 2–7 dalyse nustatytų sąlygų, ganomų gyvulių mėšlo kiekis, kuris kiekvienais metais iškratomas ant dirvos ganykliniuose ūkiuose, įskaitant pačių gyvulių paliekamą mėšlą, neviršija mėšlo kiekio, iš kurio į dirvą patenka 250 kg azoto vienam hektarui.

2. Bendras į dirvą patenkančio azoto kiekis, įskaitant iš dirvožemio įsisavinamą kiekį, turi neviršyti numatomo konkretiems pasėliams reikalingo maistinių medžiagų kiekio ir didžiausių ūkiui taikomų tręšimo normatyvų, nustatytų Nitratų veiksmų programoje. Bendras azoto naudojimas diferencijuojamas remiantis gyvulių tankumu ir pievų našumu.

3. Kiekvienas ūkis turi turėti tręšimo planą, kuriame apibūdinama žemės ūkio paskirties žemės sėjomaina ir planuojamas mėšlo bei kitų trąšų naudojimas. Ūkis tokį planą sudaro ne vėliau kaip iki kiekvienų kalendorinių metų kovo 1 d. Tręšimo plane būtinai turi būti nurodyta:

a) sėjomainos planas, kuriame turi būti nurodyti sklypų su žole ir sklypų su kitais pasėliais plotai, įskaitant scheminį žemėlapį, kuriame nurodomas atskirų laukų išdėstymas;

b) gyvulių skaičius, laikymo ir saugojimo sistemos apibūdinimas, taip pat mėšlo saugyklos talpa;

c) apskaičiuotas azoto ir fosforo kiekis ūkyje pagamintame mėšle;

d) už ūkio ribų arba ūkiui tiekiamo mėšlo kiekis, tipas ir savybės;

e) numatomas augalams reikalingas azoto ir fosforo kiekis kiekviename sklype;

f) azoto ir fosforo kiekio dirvožemyje analizės rezultatai, jei yra;

g) naudojamų trąšų pobūdis;

h) kiekviename sklype planuojamas naudoti mėšle esančio azoto ir fosforo apskaičiuotas kiekis;

i) kiekviename sklype planuojamas naudoti cheminėse ir kitokiose trąšose esančio azoto ir fosforo apskaičiuotas kiekis.

Siekiant užtikrinti tręšimo plano ir realios žemės ūkio praktikos nuoseklumą, šis planas peržiūrimas ne vėliau kaip per septynias dienas nuo bet kokių žemės ūkio praktikos pasikeitimų.

4. Kiekvienas ūkininkas saugo parengtas tręšimo ataskaitas, įskaitant azoto ir fosforo, patekusių į dirvožemį, kontrolės ir dirvožemio vandens tvarkymo informaciją.

Kiekvienais kalendoriniais metais šios ataskaitos pateikiamos kompetentingai institucijai.

5. Kiekvienas ganyklinis ūkis, kuriam taikoma leidžianti nukrypti nuostata, sutinka, kad 4 straipsnio 1 dalyje nurodyta paraiška, tręšimo planas ir tręšimo ataskaitos gali būti patikrinti.

6. Kiekvienas ūkininkas, kuriam leista taikyti nukrypti leidžiančią nuostatą, reguliariai atlieka azoto ir fosforo dirvožemyje tyrimą, kad tręšimas būtų tikslus.

Visuose ūkių vienarūšiuose plotuose mėginiai imami ir tyrimas atliekamas mažiausiai kartą per ketverius metus, atsižvelgiant į sėjomainą ir dirvožemio ypatybes.

Kiekviename ūkio penkių hektarų dirbamosios žemės plote atliekama bent po vieną tyrimą.

Su azoto ir fosforo dirvožemyje tyrimo rezultatais turi būti įmanoma susipažinti ūkyje, kuriam taikoma leidžianti nukrypti nuostata.

7. Gyvulių mėšlu netręšiama rudenį prieš žolės sėją.

6 straipsnis

Žemės tvarkymas

1. 80 % ar didesniame mėšlu tręšiamame plote turi būti auginama žolė.

2. Ūkininkai, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, imasi šių priemonių:

a) suarti pavasarį laikinas ganyklas;

b) suarus bet kokios rūšies dirvos ganyklas iš karto sodinti pasėlius, įsisavinančius didelį azoto kiekį;

c) į pasėlių sėjomainą neįtraukti ankštinių arba kitų augalų, kaupiančių atmosferos azotą.

3. Tačiau antrosios dalies c punktas netaikomas ganyklų dobilams, jei tose ganyklose dobilai sudaro mažiau kaip 50 % kitų kartu su žole pasėtų ankštinių augalų.

7 straipsnis

Stebėsena

1. Kompetentinga institucija užtikrina, kad būtų parengti ir kasmet atnaujinami kiekvienos grafystės žemėlapiai, kuriuose parodytos ganyklinių ūkių, gyvulių ir žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, procentinės dalys, ir vietos žemės naudojimo žemėlapiai.

2. Turi būti stebimas dirvožemis, paviršinis ir požeminis vanduo, kad būtų surinkta duomenų apie azoto ir fosforo koncentraciją dirvožemio vandenyje, mineralinį azotą dirvožemio sluoksnyje bei azoto koncentraciją požeminiame ir paviršiniame vandenyje, kai taikoma ir kai netaikoma nukrypti leidžianti nuostata. Turi būti stebimas ūkio laukas ir žemės ūkio drenažas. Stebėjimo vietoms turi būti būdingi pagrindinių tipų dirvožemiai, intensyvumo lygiai, tręšimo praktika ir augalai.

3. Netoli itin pažeidžiamų vandens telkinių esančiose žemės ūkio zonose vykdoma sustiprinta vandens stebėsena.

4. Ūkiuose, kuriems taikomos individualios leidžiančios nukrypti nuostatos, atliekami žemės naudojimo, sėjomainos ir žemės ūkio praktikos tyrimai. Surinkta informacija ir maistinių medžiagų tyrimo duomenimis, kaip nurodyta 5 straipsnio 6 dalyje, taip pat šio straipsnio 2 dalyje nurodyta stebėsena naudojamasi atliekant modeliu grindžiamą skaičiavimą, kiek azoto ir fosforo nuteka iš ūkių, kuriems taikoma leidžianti nukrypti nuostata.

8 straipsnis

Kontrolė

1. Kompetentingos institucijos užtikrina, kad būtų atliekama visų paraiškų leisti taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą administracinė kontrolė. Jei atliekant kontrolę paaiškėja, kad 5 ir 6 straipsniuose nustatytos sąlygos nevykdomos, apie tai informuojamas paraiškos teikėjas. Tokiu atveju paraiška laikoma atmesta.

2. Remiantis rizikos analize, ankstesnių metų kontrolės rezultatais ir Direktyvos 91/676/EEB įgyvendinimo teisės aktų bendrosios atsitiktinės kontrolės rezultatais, parengiama patikrinimų vietoje programa. Pagal šio sprendimo 5 ir 6 straipsniuose nustatytas sąlygas patikrinimai vietoje vykdomi bent 5 % ūkių, kuriems taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata. Kai atliekant kontrolę aptinkama, kad nesilaikoma reikalavimų, apie tai informuojamas ūkininkas. Į šią informaciją atsižvelgiama svarstant prašymą dėl leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo kitais metais.

3. Kompetentingoms institucijoms suteikiami įgaliojimai ir priemonės, reikalingi patikrinti, ar laikomasi pagal šį sprendimą suteikto leidimo taikyti leidžiančią nukrypti nuostatą.

9 straipsnis

Atskaitos

Kiekvienais metais iki birželio mėn. kompetentingos institucijos pateikia ataskaitą, kurioje yra ši informacija:

a) pagal 7 straipsnio 1 dalį – kiekvienos grafystės žemėlapis, kuriame parodytos ūkių, gyvulių ir žemės ūkio paskirties žemės, kuriai taikoma individuali leidžianti nukrypti nuostata, procentinės dalys; taip pat vietos žemės naudojimo žemėlapiai;

b) pagal 7 straipsnio 2 dalį – nitratų koncentracijos požeminiame ir paviršiniame vandenyje stebėjimo rezultatai, įskaitant informaciją apie vandens kokybės tendencijas, kai taikoma leidžianti nukrypti nuostata ir kai ji netaikoma, taip pat leidžiančios nukrypti nuostatos taikymo poveikis vandens kokybei;

c) pagal 7 straipsnio 2 dalį – azoto ir fosforo koncentracijos dirvožemio vandenyje stebėjimo rezultatai ir duomenys apie mineralinį azotą dirvožemio sluoksnyje, kai taikoma leidžianti nukrypti nuostata ir kai ji netaikoma;

d) 7 straipsnio 3 dalyje nurodytose sustiprintos stebėsenos vietose gautų duomenų santrauka ir vertinimas;

e) pagal 7 straipsnio 4 dalį – vietinio žemės naudojimo, sėjomainos ir žemės ūkio praktikos tyrimų rezultatai;

f) pagal 7 straipsnio 4 dalį – modeliu grindžiamo skaičiavimo, kiek azoto ir fosforo, remiantis moksliniais principais, nuteka iš ūkių, kuriems taikoma leidžianti nukrypti nuostata, rezultatai;

g) leidžiančios nukrypti nuostatos sąlygų laikymosi vertinimas, grindžiamas ūkio kontrole ir informacija apie sąlygų neatitinkančius ūkius, remiantis 8 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytos administracinės kontrolės ir patikrinimų vietoje rezultatais;

h) ūkių, kuriems taikoma leidžianti nukrypti nuostata, ir ūkių, kuriems ta nuostata netaikoma, lyginamoji analizė. Ta informacija apima metinių patikrų, administracinių patikrinimų, žemės ūkio patikrų, atsižvelgiant į kompleksinio paramos susiejimo susitarimus, ir pažeidimų statistinius duomenis.

10 straipsnis

Taikymas

Šis sprendimas taikomas atsižvelgiant į Airijos veiksmų programą, įgyvendinamą *2014 m. Europos Sąjungos Vandenų apsaugos gerosios žemės ūkio praktikos nuostatais (2014 m. statutinis dokumentas Nr. 31).*

Šis sprendimas galioja iki 2017 m. gruodžio 31 d.

11 straipsnis

Šis sprendimas skirtas Airijai.

Priimta Briuselyje 2014 m. vasario 27 d.

Komisijos vardu

Janez POTOČNIK

Komisijos narys